

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku Stowarzyszenia Pomocy (...) z/s w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanych C. Spółki z o.o. - Ośrodek Profilaktyki i Rehabilitacji
NZOZ w W. i M. N.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 listopada 2016 r.,
zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 14 stycznia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

1) oddała zażalenie,

**2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w
W. na rzecz Stowarzyszenia Pomocy (...) w W. kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów zastępstwa
prawnego w postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 14 stycznia 2016 r., wydanym w sprawie z wniosku Stowarzyszenia Pomocy (...) w W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W., przy udziale zainteresowanych C. Spółki z o.o. – Ośrodka Profilaktyki i Rehabilitacji

NZOZ w W. i M. N. o ubezpieczenie społeczne, odrzucił jako przedmiotowo niedopuszczalną skargę kasacyjną organu rentowego wniesioną od wyroku tego Sądu z dnia 24 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny przypomniał, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10.000 zł.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, rozpoznawana sprawa dotyczy wysokości składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, a nie objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.). Dlatego też oceniono w niej wartość przedmiotu zaskarżenia według wartości części stanowiącej różnicę pomiędzy sumą składek przypisanych na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanej za okresy wymienione w zaskarżonych decyzjach a wynikającą z deklaracji płatnika. Tak rozumianą wartość przedmiotu zaskarżenia strona pozwana określiła zaś na kwotę 746,62 zł.

Organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniósł do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 14 stycznia 2016 r., zaskarżając to postanowienie w całości i zarzucając mu:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, przez przyjęcie, że sprawy zainicjowane odwołaniem od decyzji opartej na tym przepisie, w których określa się podstawy wymiaru składek na poszczególne ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne mają charakter spraw, w których przedmiotem sporu jest tylko i wyłącznie kwestia wysokości składek należnych od danego płatnika składek, podczas gdy prawidłowa wykładnia powołanej regulacji prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż sprawa taka jest sprawą o objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, a ustalenie w decyzji wysokości podstaw wymiaru składek jest jedynie wtórnym i następczym zabiegiem prawnym umożliwiającym wyrażenie uznania, że dla danej osoby ubezpieczonej umowa cywilnoprawna nie stanowi tytułu ubezpieczenia, a prawidłowym tytułem ubezpieczeniowym jest umowa o pracę;

2) naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c., przez błędne zastosowanie i niezasadne przyjęcie, że skarga

kasacyjna od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 14 czerwca 2015 r., rozstrzygającego sprawę zainicjowaną odwołaniem od decyzji opartej na przepisie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w której organ rentowy określił wobec zainteresowanej M. N. podstawy wymiaru składek na poszczególne ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne u płatnika składek jest sprawą o prawa majątkowe – wysokość składek, w której dopuszczalność skargi kasacyjnej jest uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia w wysokości minimum 10.000 zł, podczas gdy prawidłowe zastosowanie wyżej wymienionych przepisów prowadzi do wniosku, że przedmiotowa sprawa jest sprawą o objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, a zatem skarga kasacyjna jest dopuszczalna niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Powołując się na tak sformułowane zarzuty, żalący się wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

Dolnośląskie Stowarzyszenie Pomocy (...) w odpowiedzi na zażalenie wniósł o jego oddalenie w całości oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa w postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oceniane w niniejszym postępowaniu zażalenie jest nieuzasadnione.

Wbrew odmiennemu pogładowi wyrażonemu w tym zażaleniu, niniejsza sprawa nie należy do spraw wymienionych w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. (o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego). Została ona zainicjowana odwołaniem wniesionym od decyzji organu rentowego wydanej na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 1 i 1a i art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, której przedmiotem było określenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanej M. N., podlegającej – zdaniem organu rentowego – tym ubezpieczeniom jako pracownica odwołującego się Stowarzyszenia (płatnika składek), uwzględniającej przychody uzyskane przez nią z tytułu wykonywania na rzecz pracodawcy umów cywilnoprawnych zawartych ze Spółką C.

Przedmiot sporu w tej sprawie, a w konsekwencji także przedmiot zaskarżenia, wynika zatem z przyjętej w art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych konstrukcji uznania osoby wykonującej pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz własnego pracodawcy za jego pracownika, która wykładana jest w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego ze względu na cel zapewnienia opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Uznaje się, że w powołanym przepisie pojęcie pracownika jest rozszerzone na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy pracę na rzecz swojego pracodawcy. Także w zakresie tej sfery aktywności jest on zatem uznawany - na potrzeby ubezpieczeń społecznych - za pracownika tego właśnie pracodawcy, w związku z czym płatnikiem składek z tego tytułu jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej uwzględnia jedynie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tego pracownika - art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, niepublikowany; z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117; z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; z dnia 18 marca 2014 r., II UK 449/13, LEX 1451362; z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13, niepublikowany; z dnia 23 maja 2014 r., II UK 445/13, LEX nr 1475168; z dnia 4 czerwca 2014 r., II UK 447/13, LEX nr 1480061).

Osoba wykonująca pracę na rzecz swego pracodawcy na podstawie umów cywilnych podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik i na tym kwestia jej ubezpieczenia się wyczerpuje (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 marca 1997 r., I PKN 43/97, OSNAPiUS 1997 nr 24, poz. 494; z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13, niepublikowany i z dnia 6 lutego 2014 r., II UK 279/13, niepublikowany). Ugruntowany jest w związku tym pogląd, że sprawa o opłacenie przez pracodawcę składki w wysokości wynikającej z przychodu uzyskanego przez pracownika na podstawie umowy o pracę i umowy zlecenia (lub innej umowy o świadczenie usług) wykonywanej na rzecz tego pracodawcy dotyczy składki, gdyż przedmiotem postępowania w takiej sprawie jest jedynie ustalenie

właściwej kwoty jej podstawy wymiaru (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 kwietnia 2015 r., II UZ 8/15, LEX nr 1713022; z dnia 19 sierpnia 2015 r., II UZ 14/15, LEX nr 2051058; z dnia 15 marca 2016 r., II UZ 57/15, niepublikowane oraz z dnia 20 kwietnia 2016 r., II UZ 1/16, LEX nr 2054096). Jest to zatem sprawa o prawa majątkowe, w której o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia nie niższa niż dziesięć tysięcy złotych (art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Takiego właśnie charakteru tej sprawy nie zmienia sposób jej rozstrzygnięcia w niniejszym postępowaniu.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz uwzględniając to, że w sprawie objętej zażaleniem wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 746,62 zł, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono zgodnie z § 11 ust. 2 oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

r.g.